

Policy Brief 29.02.2024: Finansiering av forskning

En komparativ analyse av ekstern finansiering versus grunnfinansiering i Norden og Europa

Espen Solberg og Christina Drange

Finansiering av forskning handler ikke bare om omfang. Hvordan midlene bevilges har også stor betydning. Dette notatet gir en internasjonal sammenligning av fordelingen mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering av forskning.

1. Innledning

Offentlige bevilgninger utgjør et hovedverktøy i forskningspolitikken. Det gjelder særlig i Norge, hvor nærmere halvparten av all forskning og utvikling (FoU) er finansiert av offentlige kilder. I dette notatet gir vi først en kort oversikt over hva internasjonale studier har sagt om balansen mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering. Derneft viser vi hva tilgjengelig internasjonal statistikk kan si om denne balansen, på tvers av land og over tid. Videre gjengir vi hvordan spørsmålet er vurdert i nyere utredninger og politiske dokumenter i andre nordiske land.

Tematikken er relevant for alle forskningsmiljøer, men datatilgangen og litteraturen på feltet tilsier at det rettes mest oppmerksomhet mot universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren). Vi trekker likevel inn noen hovedtall for instituttsektoren der det er mulig og relevant.

Notatet inngår som del av NIFUs kunnskapsgrunnlag til den kommende stortingsmeldingen om det norske forskningssystemet¹. I dette grunnlaget inngår også flere andre studier av balansen mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering.

Sentrale begreper og definisjoner

I diskusjonen om grunnfinansiering og ekstern finansiering er det mange begreper som brukes om hverandre. I dette notatet benytter vi følgende begreper:

Grunnfinansiering: tilsvarer finansiering direkte til en institusjon, hvor institusjonen har råderett over innretningen av midlene. Grunnfinansiering brukes her som fellesbetegnelse for beslektede begreper som basisbevilgning, grunnbevilgning, grunnbudsjett, rammetilskudd mv.

Resultatbasert grunnfinansiering: dekker ulike komponenter innenfor grunnfinansieringen hvor midlene bevilges basert på oppnådde resultater, evalueringer eller avtaler med bevilgende myndigheter.

Ekstern finansiering: tilsvarer finansiering til konkrete prosjekter og aktiviteter som er begrenset i tid og tema. Ekstern finansiering brukes her som fellesbetegnelse for oppdragsforskning, privat finansiering, tredje parts finansiering mv.

2. Hva sier tidligere studier?

Det er gjort en rekke studier av forskningsfinansiering, hvorav flere har sett spesifikt på forholdet mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering. Se Schwach mfl. (2024) for en oppdatert oversikt.

Et klart hovedtrekk fra litteraturen er at andelen ekstern finansiering har økt, spesielt i løpet av 1990-tallet og første del av 2000-tallet. Det siste tiåret er det imidlertid tegn til at balansen stabiliserer seg, samtidig som offentlig finansiering generelt stagnerer eller går ned (Zacharewicz mfl., 2023). Et annet gjennomgående trekk er at grunnfinansieringen har fått økt innslag av resultatbaserte komponenter. Dette skjer på tvers av land, og er særlig tydelig fra slutten av 1990-tallet (Hicks, 2012; Sivertsen og Aagaard, 2017 og Jongbloed mfl., 2022).

Flere studier har også undersøkt om balansen mellom finansieringsformer påvirker forskningens produktivitet, kvalitet eller andre forhold. Enkelt sagt, blir det bedre forskning av mer ekstern finansiering, eller omvendt? På dette punktet gir litteraturen et blandet bilde: Noen studier antyder at institusjoner med høy ekstern finansiering har høyere produktivitet og bedre forskningsresultater (for eksempel Agihion mfl., 2010). Andre finner derimot motsatt effekt (bl.a. Sandström og van den Besselaar, 2018). Og flere studier finner ingen klare sammenhenger mellom forskningsresultater og ulike former for finansiering (Auranen og Nieminen, 2010; Zacharewicz et al, 2023).

Flere studier har også lagt vekt på få fram fordeler og ulemper ved de to finansieringsformene. De viktigste argumentene for grunnfinansiering er at det gir forskningsmiljøene stabil og forutsigbar finansiering, slik at de kan planlegge langsiktig. Direkte grunnfinansiering sparer også tid og ressurser som ellers ville gått med til å utarbeide og behandle søknader om prosjektmidler. Et tredje argument er at grunnfinansiering er bedre egnet til å fremme systemkritisk og grensesprengende forskning, mens konkurranse basert på fagfelle vurderinger kan fremme trygge søknader med anerkjente metoder. Grunnfinansiering kan dessuten gjøre det lettere å koble forskningsaktiviteten til institusjonens egne mål og prioriteringer, for eksempel til undervisningsprofilen. Et ytterligere argument er at grunnfinansiering gjør det lettere å sikre spredning av ressursene, mens ekstern finansiering gjerne fører til at noen fagområder eller forskergrupper vinner en stor del av de konkurranseutsatte midlene, såkalte Matteus-effekter.

Et hovedargument for ekstern finansiering er at åpen konkurranse om midler gjør det lettere å identifisere og støtte den beste og mest lovende forskningen.

Det er også en utbredt oppfatning at konkurranse om midler virker skjerpene og gir forskerne et incentiv til å heve seg faglig for å nå opp i konkurransen. Videre er ekstern finansiering mer egnet til å fordele midler etter nasjonale hensyn, for eksempel etter tematiske eller teknologiske prioriteringer. Ekstern finansiering kan også fremme effektiv bruk av ressurser fordi prosjekter med slik finansiering må ha klare planer for budsjett, framdrift og leveranser. Åpen konkurranse gir dessuten forskningen høyere legitimitet ved at prosjektene har gjennomgått en ekstern kvalitetsvurdering.

Mange av argumentene kan brukes både positivt og negativt, avhengig av hva man vektlegger. For eksempel kan konsentrasjon og «spissing» av ressursene være ønskelig i noen sammenhenger og uønsket i andre. En hovedkonklusjon fra litteraturen er at det ikke finnes noen «silver bullet» (Stampfer, 2019). Balansen mellom grunnfinansiering og ekstern finansiering er altså ikke bare et spørsmål om «hva som virker», men vel så mye et spørsmål om hva myndighetene vil oppnå med finansieringen.

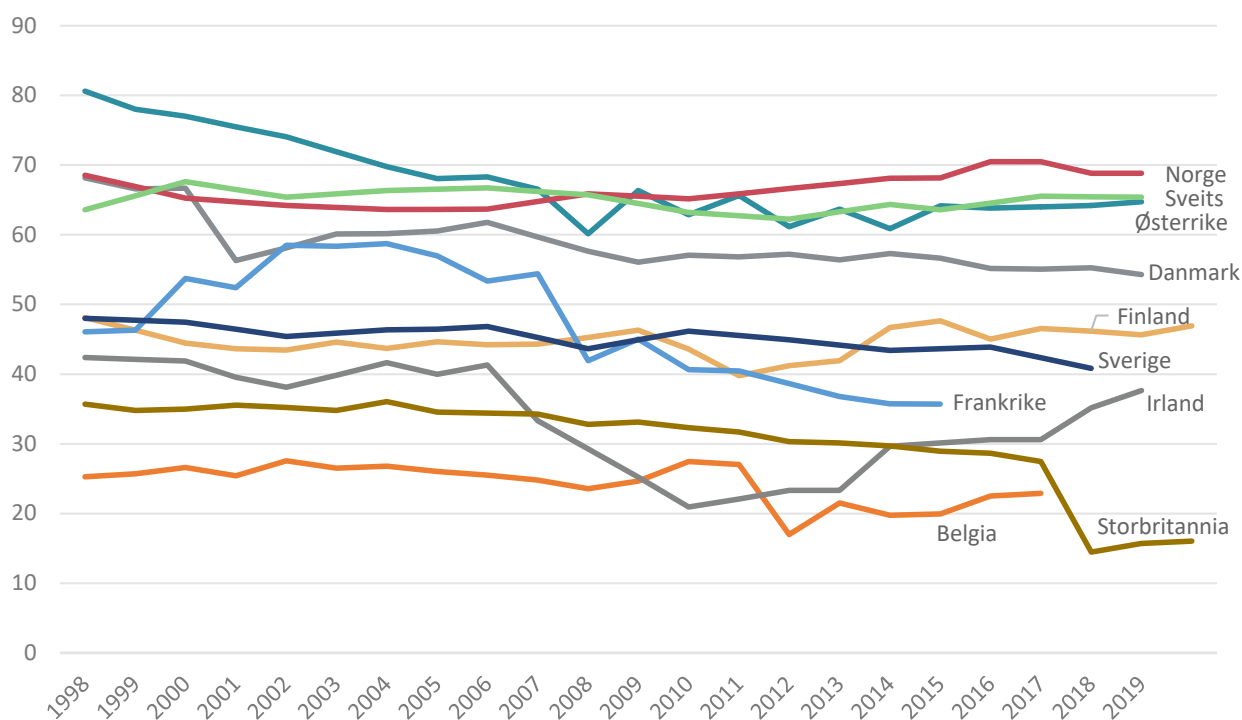
3. Status og utviklingstrekk: Komparative data

I fraværet av en felles gullstandard kan internasjonale sammenligninger gi en pekepinn på hva som er et fornuftig nivå. Nedenfor presenterer vi tre ulike datakilder som kan gi et bilde på status og utviklingstrekk for en del europeiske land. Hovedvekten er lagt på universitets- og høyskolesektoren, ettersom det finnes få sammenliknbare data for instituttsektoren.

3.1 OECD: UH-institusjonenes FoU-aktivitet finansiert gjennom grunnfinansiering

OECD har over lang tid samlet inn og publisert tall for offentlige bevilgninger til forskning og utvikling. En av kategoriene som brukes, er såkalte «General university funds» (GUF), som ifølge OECD skal reflektere forskningsandelen av utdannings- og forskningsdepartementenes generelle bevilgninger til høyere utdanningsinstitusjoner². I figuren nedenfor er disse bevilgningene sammenholdt med UH-sektorens samlede FoU-utgifter i de aktuelle landene. Det gir et bilde på betydningen av grunnfinansiering for samlet FoU-aktivitet i UH-sektoren over tid.

Som figuren indikerer, er en relativt høy andel av FoU-aktiviteten i den norske UH-sektoren finansiert gjennom grunnfinansiering. Sist oppdaterte tall viser en grunnfinansieringsandel på nærmere 70 prosent,



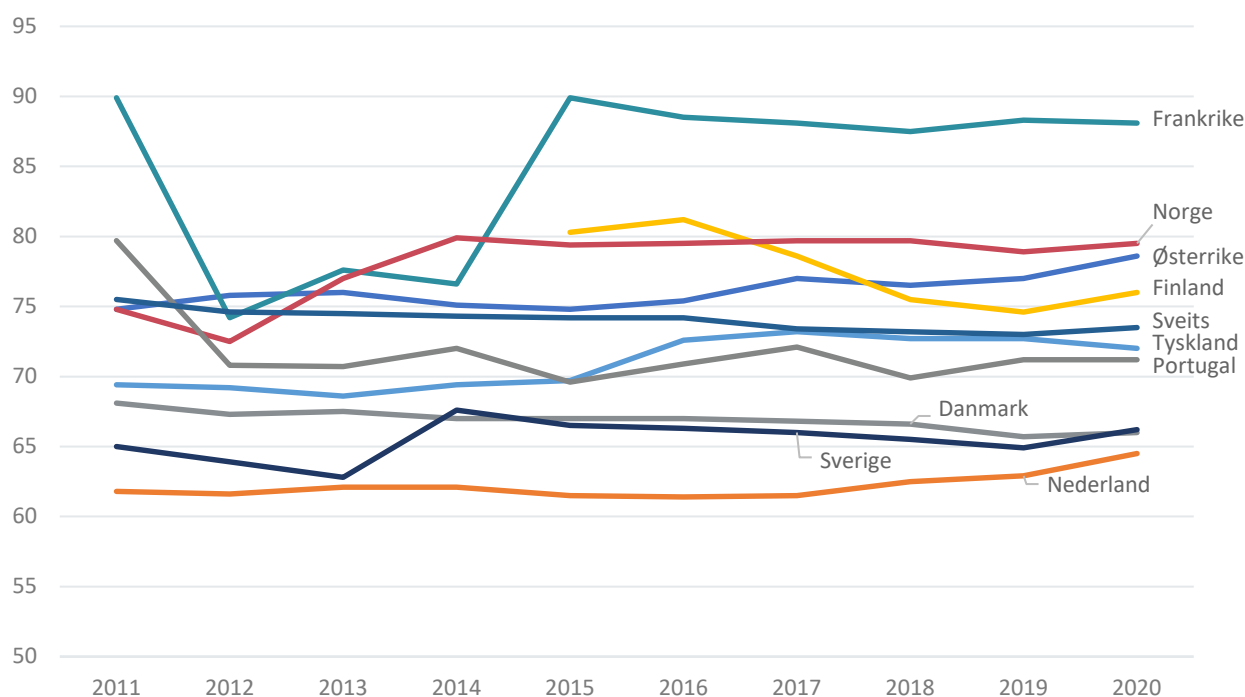
Figur 1: Grunnfinansiering av UH-sektorens FoU som andel av UH-sektorens samlede FoU-utgifter. Utvalgte OECD-land 1998-2021. Kilde: OECD/MSTI-indicators.

mens andelen i mange sammenliknbare land ligger på eller under 50 prosent. Norge utmerker seg også ved at andelen grunnfinansiering har vært jevnt stigende fra midt på 2000-tallet, mens hovedtrenden internasjonalt har gått motsatt vei, slik også mye av litteraturen observerer. Tallene må leses med forbehold om at kategorien «general university funds» kan defineres noe ulikt i hvert enkelt land. OECDs tall samsvarer imidlertid godt med de tallene som framkommer av nasjonal FoU-statistikk i Norge, Sverige og Danmark.

3.2 ETER: Grunnfinansieringens andel av UH-sektorens samlede inntekter

En alternativ kilde til OECDs tall er den europeiske ETER-databasen (European tertiary education register). Den er et EU-finansiert initiativ, som samler inn data for en lang rekke høyere utdanningsinstitusjoner i Europa, herunder informasjon om institusjonenes finansieringskilder. For spørsmålet om balansen mellom grunnfinansiering og ekstern finansiering er det særlig relevant å sammenlikne ETER-dabasens tall for «core funding»³. Dette tilsvarer i stor grad det som i Norge omtales som UH-sektorens samlede rammefinansiering. I motsetning til OECD-tallene ovenfor gjelder ETER-tallene hele UH-sektorens aktivitet, altså inkludert undervisningsoppdraget.

ETER-tallene gjenspeiler mye av hovedmønsteret fra OECDs tall for FoU-aktiviteten. Andelen grunnfinansiering er imidlertid generelt høyere og mer stabil. At nivået er høyt, skyldes at mye av grunnfinansieringen går til å dekke høyere utdanning, som i mange land er ansett som et offentlig hovedansvar. At utviklingen er stabil, må ses i lys av at grunnfinansieringen skal sikre institusjonene et forutsigbart økonomisk fundament. Vi ser igjen at Norge ligger høyt sammenliknet med de andre landene. Østerrike har hatt sterk vekst i andelen grunnfinansiering. De er i ferd med å nærme seg norsk nivå, men har nå en uttalt ambisjon om å øke andelen ekstern finansiering av forskningen (Austrian Federal Government, 2020). Det høye nivået på samlet grunnfinansiering i Frankrike står i kontrast til den relative lave grunnfinansieringen av FoU-innsatsen vist i figur 1. Det henger sammen med at grunnfinansieringen til franske UH-institusjoner i all hovedsak dekker utdanningen, mens FoU-aktiviteten primært finansieres av eksterne midler. Storbritannia og Irland (ikke inkludert i figuren) er eksempler på land hvor universitetenes grunnfinansiering utgjør mindre enn halvparten av totalbudsjettet, hovedsakelig fordi mye av inntektene kommer fra studieavgifter.



Figur 2: Samlet grunnfinansiering av UH-sektoren. Andel av sektorens samlede inntekter. Utvalgte europeiske land 2011-2020.

Kilde: European Tertiary Education Register (ETER). NIFUS beregninger.

3.3 Eurostat: Institusjonsfinansiering versus prosjektfinansiering

En tredje kilde til å belyse det samme fenomenet er Eurostats kartlegginger av institusjonsfinansiering versus prosjektfinansiering. Denne distinksjonen legger følgende definisjoner til grunn⁴ (vår oversettelse):

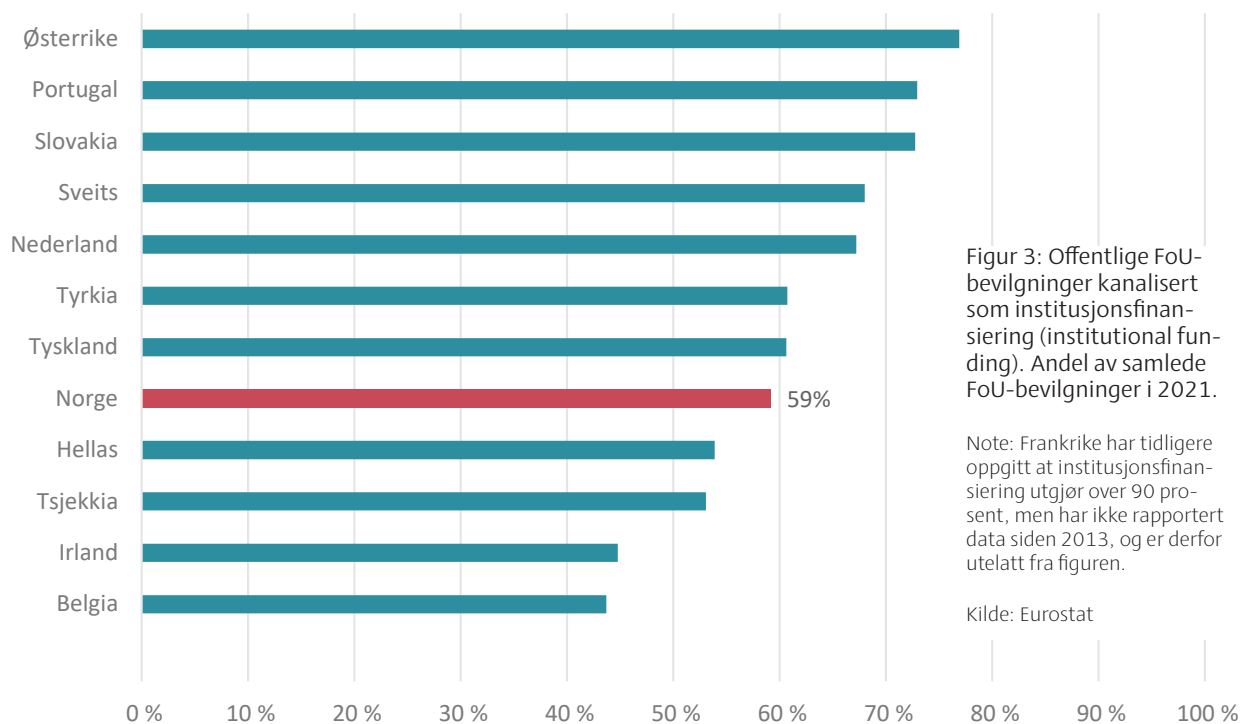
- Institusjonsfinansiering (institutional funding): er finansiering som kanaliseres direkte til institusjoner uten noen spesifikke føringer på hva slags prosjekter eller programmer som skal utføres. Ved slik finansiering er det den mottakende institusjonen som avgjør hva slags forskning som skal utføres.
- Prosjektfinansiering (project funding): er finansiering som kanaliseres til enkeltforskere eller forskergrupper for å utføre konkrete forskningsprosjekter med spesifikk tematikk, budsjett og tidsramme. Prosjektfinansiering baseres gjerne på et prosjektforslag som beskriver prosjektets formål og gjennomføring.

I Norge vil institusjonsfinansiering inkludere FoU finansiert over rammefinansieringen til universiteter og høyskoler og helseforetak samt grunnfinansiering

til forskningsinstitutter. For ekstern finansiering er Forskningsrådet og EU de viktigste kildene for mange norske forskningsmiljøer.

Eurostats tall omfatter alle offentlige FoU-bevilgninger, og er ikke begrenset til UH-sektoren. Tallene må leses med forbehold om at dette er en ny og eksperimentell indikator, og at det er krevende for statistikkprodusentene å fordele alle bevilgninger etter den binære indikatoren prosjektfinansiering/institusjonsfinansiering. Figuren nedenfor viser andel direkte institusjonsbevilgninger i 2021, som er siste år med oppdatert statistikk.

Vi ser at land som Sveits og Østerrike ligger høyt i andel institusjonsfinansiering, noe de også gjør når det gjelder andelen grunnfinansiering i UH-sektoren. Norges posisjon er derimot mer midt på treet, til forskjell fra posisjonen i de to foregående sammenligningene. En viktig forklaring på det er at tallene omfatter offentlig finansiering generelt, ikke bare for UH-sektoren. For Norge inngår blant annet finansieringen til instituttsektoren, hvor andelen grunnfinansiering er relativt lav. Dermed trekkes den totale andelen grunnfinansiering ned. Flere land har dessuten et beskjedent innslag av forskningsinstitutter.



Figur 3: Offentlige FoU-bevilgninger kanalisert som institusjonsfinansiering (institutional funding). Andel av samlede FoU-bevilgninger i 2021.

Note: Frankrike har tidligere oppgitt at institusjonsfinansiering utgjør over 90 prosent, men har ikke rapportert data siden 2013, og er derfor utelatt fra figuren.

Kilde: Eurostat

3.4. OECD/EARTO: Internasjonale sammenligninger av forskningsinstitutters finansiering

Komparative data for finansiering av instituttsektoren er som nevnt lite utbygd. Men det er nå økt interesse internasjonalt for å kartlegge også denne delen av forskningssystemet. Blant annet har OECD nylig gjennomført en pilotstudie for å kartlegge og kategorisere omfanget av såkalte «R&D specialist institutions». Slike institusjoner tilsvarer langt på vei det vi i Norge karakteriserer som instituttsektoren. (Galindo-Rueda og van Beuzekom, 2023).

I tillegg har OECD i samarbeid med den europeiske instituttsammenslutningen EARTO gjennomført en kartlegging av vilkår og finansieringskilder for europeiske forskningsinstitutter, såkalte Research and technology organisations (RTOs) (Larrue og Strauka, 2022). Dette tilsvarer grovt sett norske teknisk-industrielle institutter, men for andre land inkluderer kategorien også store institutter med betydelig statlig styring og finansiering. Studien bygger på data fra totalt 132 institutter i og utenfor Europa. Utvikling og balanse mellom finansieringskilder var blant de dimensjonene som ble kartlagt, herunder balansen mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering. Noen sentrale funn fra studien er

- Instituttene øker i omfang: Totalt har inntekter og antall ansatte i de aktuelle instituttene mer enn doblet seg fra 2007 til 2019. Dette skyldes både opprettelse av nye institutter og økt aktivitet i eksisterende institutter.
- Grunnfinansiering (basic funding) er den største inntektskilden: Blant de europeiske instituttene i studien står grunnfinansieringen for i underkant av 40 prosent i 2019. Andelen trekkes imidlertid opp av en del store institutter med høy grunnfinansiering.
- Blant små og mellomstore institutter ligger andelen grunnfinansiering mellom 20-30 prosent.

Fra Norge deltok 13 institutter i studien. Den samlede andelen grunnfinansiering var lavere for norske institutter enn for instituttene generelt i studien. Norske institutter trekker altså andelen grunnfinansiering ned. Samtidig viser surveydata fra den samme studien at høy grunnfinansiering gjerne inkluderer føringer fra bevilgende myndigheter. Mange europeiske institutter må også bruke deler av grunnfinansieringen til å dekke medfinansiering av EU-prosjekter, noe som i Norge i stor grad kompenseres via den såkalte Retur-EU-ordningen. Men selv medregnet Retur-EU er norske teknisk-industrielle institutters grunnfinansiering vesentlig lavere enn hos en del sammenliknbare europeiske institutter (Solberg mfl., 2018).

Studien fra OECD/EARTO må leses med forbehold om at det er en begrenset og eksplorativ studie med mindre sammenliknbarhet og kvalitetssikring enn i OECDs offisielle statistikk. Det er grunn til å forvente mer systematiske internasjonale sammenlikninger av instituttenes finansiering og vilkår i framtiden.

4. Politiske vurderinger og analyser i sentrale land

For å supplere tallmaterialet ovenfor har vi gjennomgått nylige politiske dokumenter og utredninger i andre nordiske land, med særlig henblikk på hvordan balansen mellom grunnfinansiering og ekstern finansiering drøftes og vurderes.

4.1. Utviklingstrekk i Sverige

I Sverige har et regjeringsoppnevnt utvalg nylig levert en omfattende vurdering av Sveriges system for finansiering av forskning, med særlig vekt på organiseringen av forskningsrådene, den såkalte «Forskningsfinansieringsutredningen» (SOU 2023:59). Som del av gjennomgangen har utredningen også drøftet balansen mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering, bl.a. gjennom en egen spørreundersøkelse til ulike aktører i det svenske forskningssystemet.

Grunnfinansieringen, de såkalte «basanslagen», står for litt under halvparten av forskningsutgiftene ved svenske universiteter og høyskoler. Ekstern finansiering er altså den viktigste kilden til forskning i sektoren, og har økt i betydning over de siste ti årene. I utredningens spørreundersøkelse uttrykker svenske forskningsaktører ulike syn på balansen mellom de to finansieringsmekanismene. Flere mener at grunnfinansieringen bør øke, men ikke på bekostning av eksterne midler. Fra de forskningstunge universitetene uttrykkes det bekymring for at avhengigheten av eksterne midler har blitt for stor, og at for mye av institusjonenes grunnfinansiering må brukes til medfinansiering av eksternt finansierte prosjekter. Det gjelder særlig finansieringen fra private fond og stiftelser. Utvalget deler langt på vei denne bekymringen, og mener det er uheldig hvis det å innhente eksterne midler ikke lenger oppfattes som økonomisk attraktivt. De antyder at økt grunnfinansiering kan være en løsning, men foreslår ingen konkret modell for dette, utover at «ett eventuelt nytt system för fördelning av basanslag måste utformas på så sätt att det blir tydligt kvalitetsdrivande» (SOU 2023:59, s. 413-414). Utredningen er på høring, og skal følges opp i den svenske forskningsproposisjonen som ventes framlagt mot slutten av 2024.

4.2. Status og utviklingstrekk i Danmark

Danmarks forskningssystem har de siste årene blitt betydelig forenklet på det utførende nivået, med åtte universiteter som står for det meste av den offentlig finansierte forskningen. Samlet sett står grunnfinansieringen for litt over halvparten av danske universiteters FoU-utgifter.

Danmarks Forsknings- og innovasjonspolitiske råd (DFiR) har nylig undersøkt danske universiteters styrings- og finansieringsstruktur (DFiR, 2023). Spørsmålet om finansieringsformer og innslaget av ekstern finansiering inngår her som en sentral problemstilling. Med bakgrunn i en spørreundersøkelse blant det faglige personalet kommer det fram at 75 prosent av forskerne ikke har tilgang til egne forskningsmidler fra grunnfinansieringen. Danske universiteter har til gjengjeld betydelig tilgang på ekstern finansiering, både fra offentlige og, ikke minst, store private fond og stiftelser. Samtidig viser undersøkelsen at 23 prosent av forskerne heller ikke har tilgang til ekstern finansiering.

Selv om tilgangen på ekstern finansiering er betydelig, er det altså store forskjeller i finansieringsvilkår mellom forskere og forskergrupper. Institusjonene rapporterer også om press på grunnbudsjettene ved at eksterne midler krever medfinansiering fra institusjonene. I tillegg reises det bekymring om at basismidler til forskning må brukes til å finansiere undervisningsaktivitet. En liknende analyse gjort av tenketanken DEA konstaterer at økt ekstern finansiering har løftet dansk forskning, både i volum og kvalitet (DEA, 2023). Men DEA identifiserer også mange av de samme negative bivirkningene som framkommer i DfiRs rapport. Sistnevnte konstaterer at «balansen er tippet» når det gjelder andelen ekstern finansiering. De anbefaler bl.a. økt grunnfinansiering og en avklaring av hvordan indirekte kostnader ved ekstern finansiering skal dekkes. Sistnevnte ble langt på vei imøtekommet gjennom en ny avtale mellom danske myndigheter og private fond, hvor fondene går med på å dekke en større andel av de reelle utgiftene knyttet til eksternt finansierte forskningsprosjekter.⁵

4.3. Status og utviklingstrekk i Finland

Finland skiller i mange sammenhenger mellom universiteter, anvendte høyskoler og forskningsinstitutter. Disse tre sektorene har ifølge nasjonale tall en grunnfinansiering på henholdsvis 51 %, 43 % og 46 % (inkludert egne inntekter/finansinntekter). Den høye grunnfinansieringen blant instituttene (46 %) skyldes at finske institutter hovedsakelig er organisert som

statlige forvaltningsinstitutter med betydelig innslag av nasjonale oppgaver.

Rådende politikk for finansiering av forskning i Finland er uttrykt i en langtidsplan utgitt av en parlamentarisk arbeidsgruppe oppnevnt av regjeringen (Finnish Government, 2023). Planen legger opp til en ambisiøs og bred opptrapping av forskningsfinansieringen. Balansen mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering problematiseres ikke eksplisitt, men i omtalen av universitetenes forskning varsler planen økt statlig grunnfinansiering, med vekt på utdanning av kandidater og forskerrekuttering. Finland har tidligere omallokert midler fra direkte grunnfinansiering til institutter og universiteter og over til et nytt strategisk forskningsråd innenfor Finlands Akademi. Den eksterne finansieringen skal økes ytterligere, både gjennom økt finansiering fra EU og vekst i bevilgningene gjennom Finlands Akademi. Det siste underbygges med en nylig evaluering av Akademiet, som fant at innvilgelsesraten for frie prosjektsøknader var «alarmerende lav» (Finnish Ministry of Education and Culture, 2022).

5. Konklusjon

Tidligere studier av forholdet mellom grunnfinansiering og ekstern finansiering gir ingen klare svar på hva som er en god balanse. Det avhenger i stor grad av hvilke virkninger myndighetene ønsker å forsterke eller motvirke. Det er også mye som tyder på at balansen mellom ulike finansieringskilder slår ulikt ut for ulike forskningsmiljøer. En tredje faktor er at både grunnfinansiering og ekstern finansiering ikke er distinkte kategorier, men finansieringsformer som om-

fatter ulike undervarianter. For eksempel har det blitt vanlig at deler av grunnfinansieringen til universiteter og høyskoler baseres på oppnådde resultater og/eller forpliktende avtaler med bevilgende myndigheter. Det gjør at graden av konkurranse eller handlingsrom i systemet avhenger av mer enn balansen mellom grunnfinansiering og ekstern finansiering.

Vår internasjonale sammenligning viser at norske universiteter og høyskoler samlet sett kjennetegnes av en relativt høy andel grunnfinansiering. Norge utmerker seg også ved at andelen grunnfinansiering er stabil og til dels økende, mens hovedtrenden internasjonalt har gått mot høyere andel ekstern finansiering. For instituttsektoren er det mindre tilgang på dekkende komparative data, men flere studier indikerer at grunnfinansieringen av norske institutter er vesentlig lavere enn det som er vanlig blant europeiske forskningsinstitutter generelt.

Samtidig ser vi at nylige utredninger i Sverige og Danmark har avdekket uheldige sider ved en for sterk avhengighet av ekstern finansiering ved universiteter og høyskoler. I begge land står ekstern finansiering for rundt halvparten av forskningsfinansieringen ved institusjonene, og i begge tilfeller antydes det at balansen har tippet over mot for høy andel ekstern finansiering. Østerrike har derimot en grunnfinansieringsandel mer på linje med Norge, og har en uttalt ambisjon om å øke andelen ekstern finansiering. Sammenlikninger mellom land gir altså ingen klare svar på hva som er en optimal balanse mellom ekstern finansiering og grunnfinansiering. Men det kan se ut til at det både finnes en øvre og en nedre «smertegrense» for andelen ekstern finansiering.

Referanser

- Aghion, P., Dewatripont, P., Hoxby, C, Mas-Colell, A. og Sapir, A. (2010) The governance and performance of universities: evidence from Europe and the US. *Economic Policy*, 25 (61), 7–59.
- Auranen, O., & Nieminen, M. (2010). University research funding and publication performance – An international comparison. *Research policy*, 39(6), 822–834.
- Austrian Federal Government (2020) RTI Strategy 2030 Strategy for Research, Technology and Innovation of the Austrian Federal Government. Vienna, 2020.
- DEA (2023) Et effektivt middel – med bivirkninger? En undersøgelse af forskeres oplevelse af ekstern forskningsfinansiering. Tænk tanken DEA. København, 2023.
- Dfir (2023) Universiteter for fremtiden: Tyve år med universitetsloven. Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (dfir). København, 2023
- Finnish Government (2023) Multi-annual plan for the use of research and development funding. Final report of the Parliamentary RDI Working Group 2022. Publications of the Finnish Government 2023:56.
- Finnish Ministry of Education and Culture (2022) Evaluation of the Academy of Finland. Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2022:7
- Galindo-Rueda, F. og van Beuzekom, B. (2023) The contribution of R&D specialist institutions to R&D performance: Findings from the NESTI 2022 pilot data collection. OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2023/04, OECD Publishing, Paris.
- Hicks, D. 2012. Performance-based university research funding systems. *Research Policy* 41(2) 251–252.
- Jongbloed, B., C. MC Grath, H. de Boer og A. d Gayardon (2022). Final Report of the Study on the state and effectiveness of national funding systems of higher education to support the European Universities Initiative (Volume 1) European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport, Culture.
- Larrue, P. og Strauka, O. (2022) The contribution of RTOs to socio-economic recovery, resilience and transitions. OECD Science, Technology and Industry Policy Papers, 129/22 OECD Publishing, Paris.

- Regeringskansliet (2023) SOU 2023:59. Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation
- Sandström, U. og Van den Besselaar, P. (2018) Funding, evaluation, and the performance of national research systems. *Journal of Informetrics*, 12 (1), 365–384.
- Schwach, V., Wollscheid, S., Fossum L. W og Borlaug, S. B. (2024) Forskning og finansiering. En oversikt over forskningslitteratur. NIFU Arbeidsnotat 2024:2.
- Sivertsen, G. og K. Aagaard (2017). The effects of performance-based research funding system. Renewed discussions on the relationship between productivity and citation impact in research. R-Quest policy Brief no. 2
- Solberg, E., Ramberg, I. og Sandven, T. (2018) Forskningsinstituttens rolle i nasjonale FoU-systemer. Et komparativt overblikk. NIFU Arbeidsnotat 2018:9
- Stampfer, M. (2019). Pros and Cons of Distribution Streams of Governmental Funding for Research. Formas, Stockholm
- Zacharewicz, T.; N. P. Pavón, L. A. P. Martos & B. Lepori (2023). Do funding modes matter? A multilevel analysis of funding allocation mechanism on university research performance? *Research Evaluation* 32: 545–556.

Sluttnoter

1. Se samlet oversikt på [NIFUs nettsider](#) over analyser under rammeavtalen med Kunnskapsdepartementet.
2. Se [OECDs Frascati-manual kapittel 12, 2015](#): Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development.
3. ETER definerer Core funding som «funding available for the operations of the whole institution, which is not earmarked to specific activities and whose internal allocation can be decided freely by the institution itself».
4. Se Eurostats metadata for nærmere forklaring: [Government budget allocations for R&D](#) (GBARD).
5. [Aftale mellem universiteter og fonde om finansiering af forskningsprojekter](#).

NIFU

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education

NIFU er et uavhengig samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt som tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet.

NIFU

PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no

NIFU-Innsikt
ISSN 2704-0771